

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petivrstica 24 vin., izjave in Poslano 30 vin. — Inserati se sprejemajo do torika popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštne proste.

Srditi boji v Karpatih in Bukovini.

Naš uspeh ob Laborci. — 7570 Rus v ujeti. — Krvavi boji pri Lupkovu in Užoku. — Pri Čisni in Baligrodu smo se nek. liko umaknili. — V Bukovini uničili dva ruska bataljona. — Srbi so se skušali izkrcati na Ciganski otok, a bili pregnani. — Boji med Srbi in bolgarskimi četaši. — Francozi hočejo prebiti nemško bojno črto. — Turška vojna ladja se potopila. — Med Kitajsko in Japonsko so še ni odločilo.

Slike iz vojne.

Prestolonaslednik pohvalil slovenskega vojaka.

Janko Fistravec, doma od Sv. Marjete pri Moškanjcih, sedaj poddesetnik pri 84. pešpolku, piše dne 25. marca g. Jožetu Lah v Oslušovce pri Veliki Nedelji naslednje:

Preljubi Jožef! Spet se obrnem v mislih v preljubo slovensko domovino in Te prosim, da bi mi razodel, kako je kaj doma. Tukaj na Rusko-Poljskem se zmiraj spreminjajo dogodki.

Dne 1. febr. nas je prišel nadzirat naš prestolonaslednik Karl Franc Jožef. Nadvojvoda je vsakega vojaka, s katerim je prišel v dotiko, posebej vprašal, kako se mu godi. Tudi mene je vprašal, od kod sem doma in kaj sem v civilu ter kako dolgo sem že v vojski. Ko sem mu na vsako vprašanje korajžno odgovoril, me je pohvalil. Rekel je, da je zelo lepo od mene, da sem že od začetka v vojski.

Dne 21. februarja smo bili vojaki 1. bataljona 84. pešpolka skupno pri sv. maši, dne 22. februarja pa skupno pri velikonočni spovedi in dne 23. pa pri skupnem sv. obhajilu. Naši vojaki so molili, da še mogoče nikdar tako. Vsak se je priporočal preljubemu Bogu in ga prosil za srečno vrnitev v predrago domovino. Dne 26. februarja pa sem spet prišel v rove prve bojne črte in sicer 500 korakov pred sovražnika. O moji prvi hišici sem Ti že pisal, kaka je bita, sedanja pa je takale: Sedem metrov dolga in tri metre široka izkopana jama, katera je pokrita z drevjem in zasipana z zemljo. Na eni strani je iz jame luknja, skozi katero se lahko splazi človek. V tej hišici prebivamo dva četovodja, dva poddesetnika in sedem pešcev. Postelja je seveda slaba. Pa da bi se le zmiraj taka bila. Vojaki si žvižgamo in prepevamo, da je veselje. Moji tovariši razlagajo tako smešne povesti, da bi mnogokrat lahko popokali od smeha. Res, veselo je kakor da bi ne bilo v vojski. Ruskim krogom smo se privadili kakor kure koruzi. Razloček je le ta, da nam krogle bolj škodujejo, kakor kuram koruza. Smrti se tudi več ne bojimo, kajti bela žena ni pri nas nič nenavadnega; smrt se šopiri vsak dan okoli nas. Nekatere dni ima velike uspehe, dostikrat pa se menda žalostna poslovi od nas. Če je bela žena vesela, pa mi žalujemo za svojimi prijatelji, ki se poslavljajo od nas. Če pa je smrt žalostna, pa mi prepevamo, ker smo sami junaki skupaj, ki se bomo za dom in cesarja.

Izvedel sem, da so Te tudi potrdili za vojaka. Ne žaluj radi tega, bodi ponosen, da si krepak mladenič slovenske krvi. Za domovino se boš bojeval, za njo boš prelivaj svojo kri. Bodi udani hlapec cesarju in Bogu, da Ti bo enkrat usmiljen sodnik!

Pozdrave vsem domačim in kolegom v bodoči službi! Ivan Fistravec.

General med slovenskimi vojaki pri sv. obhajilu.

Ivan Tratnik, četovodja pri 87. pešpolku, pionirski oddelek, doma iz Zadretja, nam piše s severnega bojišča:

Z veseljem Vam naznanim, dragi rojaki, da Va' si sinovi, bratje ali možje pešpolka št. 87, kakor so zvesti v vojaški službi, tako se na bojišču zavedajo tudi dolžnosti do Boga.

Veselje se je videlo na obrazih naših fantov, ko so izvedeli, da je polkovno poveljstvo izdalo dovoljenje, da sme vsak opraviti sv. velikonočno spoved. Ginen je človek, ki opazuje vrle Spodnještajerce, kako pobožno se pripravljajo na sprejem sv. zakramentov ter s spoštovanjem pristopajo k mizi Gospodovi. Res, kakšna sprememba! Oni, ki so kakor levi v boju in neustrašeni pred sovražnikom, se klanjajo pred Najsvetejšim ter mu izkazujejo vredno mu čast in zahvalo. Vojaki ga prisrčno prosijo podpore in milosti se v bodoče.

V vednem spominu mi ostane oni srečni in veseli dan, ko sem v družbi gospoda generala pokleknil k obhajilni mizi ter smo tako skupno prejeli sv. obhajilo. Ta dan si bom zabeležil kot najsrpnejši dan, kar sem jih preživel v sedanji vojski.

Kaj ne, lepo in posnemanja vredno! Vsa čast našemu vrlemu in priljubljenemu gospodu podpolkovniku Hoznerju, kateri po očetovsko skrbi za nas, svoje podložne, ne samo v bojih, pohodih i. t. d., temveč

LISTER.

Volčja - dolna.

(Vojni kurat Januš Golec.)
(Konac.)

Nekateri so kar vstali in urnih korakov ostavili kavarno. Občni beg pa se je polastil vseh, ko si je Franc brez vsakega sramu odpel bluzo, se jel drgniti in iskati uši. V par trenutkih je bila kavarna prazna in sedela sva sama pri fraklih in se čudila bojazljivosti onih ljudi, ki dan za dnem mažejo po časnikih, da so očividci. O teh ljudeh še v miru par člankov, ko bo tudi moje pero bolj slobodno.

Drugi dan sva hotela v kopališče, a so naju tudi od tamkaj odgnali z različnimi izgovori. Oba sva se pač povspela do prepričanja: vojak iz fronte spadaš v bojno črto, ne pa v mesto! Popoldne sva zajezdila konje in: Adijo Przemysl! Nisem te videl od tedaj več. Med ježo sem kmalu dognal, da se tudi mojemu konju ni bolje godilo v mestu kot meni. Kljuse se je vedno bolj spodfikalo vsled slabosti in prepričan sem bil, da mi omaga na potu, če mu ne okrepih vsaj nekobko gladnega želodca. Zavil sem k nekemu trenu na bližnjem travniku in prav ponižno prosil poveljujočega častnika za perišče ovsa, sicer mi konj omaga in se zvrne v jarek. Častnik je naježil obrvi in me vprašal, odkod prihajam in kaj sem iskal v mestu. Povedal sem mu prav po resnici in popisal celo potovanje. Ob koncu moje povesti se je nekako skodražljivo nasmehnil in menil: gospodje, ki lahko iz fronte jezdi v mesto na sprehod in zopet nazaj, naj si le sami krmijo konje, za izletnike nimamo ovsa. Adijo! Častnik je imel sicer popolnoma prav, a najbolj je občutil to odklonitev moj konj, ki je kljub ostrogam stopical še bolj počasi kot doslej. Prikreval sem korakoma srečno do našega trenu in to je znalo menda tudi moje kljuse. Niti ostroge, niti palica ni pomagala več. Moral sem razjahati in peljal sem ga prav po

časi k našim postojankam, ki so uljudno postregle meni in konju. Drugi dan okoli poldne sem prijezdil v Volčjo dolno k našim baterijam in si zopet popravil želodec. Namenil sem porabiti ruski strelni odmor in v tem precej varnem času sem hotel pojezditi v našo gozdno postojanko. Prosti čas do 4. ure popoldne sem porabil v to, da sem z našim mesarjem iskal tele po vas. Iztaknil sem ga slednjič in poslal mesarja v hlev, naj ga ogleda in preceni. Jaz sem se napotil v kalupo do gospodarja in vprašal bable, ki se je priznala za lastnico živinčeta, jeli je tele na prodaj. Re. več mi je s solznimi očmi zagotavljalo, da je edini rep, ki je še preostal v hlevu in vsaj tega naj ji še pustim. Dasi imam sroce precej zaprti človeški bedi, tokrat bi bil gotovo ustregel prošnji uboge ženice. Komaj prestopim prag kalupe, mi že pride mesar ves o. krvavljen iz hleva in mi prav pokorno javi, da je tele dobre reje, bode gotovo gospodom dobro teknilo in on ga je že zaklal. Pero se mi ustavlja, da bi popisal jadikovanje in tarnanje uboge ženice, ko je zagledala teleta zaklanega v krvi. Molče in s sovražnim pogledom je vzela iz mojih rok znesek 50 kron za tele in odjezdil sem s težko vestjo. Nekaj me je kot črv grizlo in šepetalo: Januš, krivico si storil in prokletstvo tega bableta si si nakopal, ravno danes te lahko zadene na povratku roka pravice. Pa skušal sem sam sebe opravičiti in valil sem celo krivdo na mesarja, ki je kar brez mojega povelja spustil teletu kri in življenje. Jezdil sem počasi in niti enega strela ni bilo slišati, niti ena krogla ni svignila mimo mene. Čutil sem se že popolnoma varnega, zavil v prikrito kotanjo in začel žvižgati. Moja varnost in veselje pa nista trajala dolgo. Kot strela iz jasnega neba je udaril na moje uho glasen in rezek z-z-z. bum! Zračni pritisk težke granate, ki se je zarila ravno na pot kakih 5 korakov od mene, je bil tako silen, da sem omahnil v sedlu in se zgrudil s konja. Kljuse je zdvijalo v divjem skoku in jaz sem na tleh ležeč dobro občutil, da me je nekaj prav občutno udarilo na hrbet. Kakor sem pozneje spoznal, ni bil kosce granate, ampak le

kos trde zemlje, ki jo je granata vrgla v zrak in mi jo pognala v hrbet. Prestrašil sem se tako, da sem bil kot miš moker po celem telesu. Tele, jokajoče bable, kazen božja, vse to se mi je vrtelo po glavi in mi žugalo z maščevalno roko. Sreča, da pri padcu raz konja in udarcu zemlje nisem zgubil zavesti, sicer bi bil zares za vedno izgubljen. Dobro sem znal, da ta granata ni zadnja, ampak da še pridejo najmanj tri do štiri za njo. Skobacal sem na vse štiri in trenutno razmišljeval: kam, ali bi bilo bolje naprej ali nazaj? Odločil sem se za naprej. Nisem storil pet korakov, ko sem razločno čul usodepolni: z-z-z in glasni bum! Priromala je druga in se zakopala nekoliko dalje v zemljo nego prva. Dobro si jo pogodil, sem menil, da si jo okrenil naprej, sicer bi te bila druga kot vrabca pognala v zrak. Za drugo ste prižvižgali še dve, ali obe sta se razpočili daleč za menoj. Prikobacal sem v postojanko ves bled, moker od smrtne ga strahu, prepaden in brez konja. Tovariši, ki so tudi slišali romati granate nad njihovimi glavami, so si takoj razložili moj strah in položaj ter mi iskreno čestitali, da sem srečno ušel koščeni ženi. Odslej sem romal vsak dan v vas po ščetince, kure in druge potrebe.

Začeli smo si graditi ob robu gozda cele hiše, kajti prepričani smo bili, da bomo morda tukaj prezimili. Kolera se je sčasoma znatno omejila, le uši so nas še mučile. Rusi so sicer neprestano sipali na nas šrapnele in granate, ali mi smo že bili vajeni te godbe in smo se znali skriti pred njenimi učinki. Gotovo, vsak izmed nas je za časa 21 dni vzljudil to samo ob sebi pusto in dolgočasno grabo, ki nas je sicer stala toliko človeških žrtev. Godilo se nam ni slabo, jesti in piti dovolj, a tudi humorja, smeha in zabave ni zmanjkalo. Zelo neljubo nas je po 21 dneh zadelo povelje: nazaj! Res, s težkim srcem sem se ločil iz te grabe smrti, a povelju se je treba pri nas ukloniti. Mačka je grozno mijavkala, ko smo odhajali drug za drugim, a z nami ni hotela. Gotovo se je tudi njej priljubil kraj granat, šrapnelov, uši in kolere.

na skrbi mu je tudi naše dušno stanje. Vrli poveljnik želi, da bi vsak vojak izpolnil svojo versko dolžnost ob velikonočnem času. Samo ob sebi je umevno, da to izvršiti ni lahka stvar na bojnem polju.

Ves navdušen je naš gospod vojni kurat Marko Kranjc, kateri z vso vnetostjo dela, da bodo njegovi sedanjí župljani deležni velikonočnega jagnjeta. — Bodi mu prisrčna hvala za njegov trud!

Drugače pa se imamo kakor navadno na bojišču. Kadar pridemo z „moskali“ skupaj, jim ali voščimo srečno rajžo na oni svet, ali pa jim pete namažemo, da lažje bežijo. Tisti, ki niso za prvo ali drugo sposobni, pa dovolimo, da pridejo k nam. Najprej pa se morajo ločiti od svojih pušk, potem morajo vzdigniti roke in čakati, kakor da bi za dež prosili in sicer tako dolgo, da se jih usmilimo ter sprejmemo, oziroma pošljemo v pribežališče grešnikov.

Vsem rojakom mile slovenske domovine, posebno zelenega Spodnjega Štajera, želimo vesele velikonočne praznike! Zadročan Ivan Tratnik.

Vojska vsakega izuči, da je Bog nad nami

Ivan Jurman, rezervni desetnik, doma iz Leke pri Savi, piše iz bolnišnice v Gyöngyös na Ogrskem prijatelju v Loko:

Razglednico z veseljem sprejel. Danes Vam na kratko opišem življenje, odkar sem zapustil ljubljeno domovino. Dne 10. decembra sem se odpeljal s 7. pehotno stotnijo iz Celja proti Galiciji. Za dva dni je vlak pripeljal do mesta Barta. Izstopili smo ter v mestu prenočili. Takoj sem opazil, da so tu že rogovili Rusi, kajti vrata na hišah, posebno na gostilnah in prodajalnah so bila razbita. Sovražnik je vse prevrgel, da bi dobil kaj plena. Drugi dan smo odrinili za vojnimi tovariši, ki so pred nami pognali sovražnika nazaj. Še le po štiridnevnem pohodu smo došli do pešpolka. Pot smo imeli slabo. Cesta je bila sicer široka, a bilo je na debelo blata. Srečavali smo tren ali ga dohajali, ker v klanecih so težko speljevali. Ob straneh ceste so ležali tu in tam poginjeni konji. Večkrat smo srečali tudi ruske ujetnike. Prvi dan, ko sem s pešpolkom korakal po cesti severozahodno od mesta Jaslo, sem videl prvič mnogo mrtvih vojakov. Po noči smo dospeli v sovražnikovo bližino. Vsak stotnija je bilo ukazano, kje naj ostane. Zavarovali se smo z okopi. Drugi dan dne 19. grudnia sem prišel prvič v granatni in šrapnelni ogenj, naslednji dan pa tudi v ogenj pušk. Čez dva dni proti večeru nas v veliki premoči napade sovražnik. Morali smo se umakniti. Izgube to pot nismo imeli velike. Na bojišču večer smo bili v okopih blizu mesta Zmigrod. Ze po dnevi se je sovražnik začel pomikati proti nam. Naše topništvo je dobro streljalo. Mi vsled velike daljave nismo začeli streljati. V temu noči se priplazijo Rusi v našo bližino. Rusi najraje ponoči napadajo, da imajo manj izgub, ker se ne vidi meriti. Napadajo seveda le takrat, kadar so v premoči. To noč so bili trikrat v premoči. Začel se je na obeh straneh hud ogenj, ki je trajal dolgo v noč. Pozno po noči smo prepustili mesto sovražniku. Izgube smo imeli precejšne. Nekaj naših je bilo ujetih. Sovražnika je tudi gotovo dosti padlo, a v temi se ni videlo. Daleč se nismo umaknili, ker smo morali varovati tren, ki je nemoteno šel nazaj. Tako sem med pokanjem pušk in v mrazu obhajal Sveti večer. Drugi dan smo zopet bili cel dan v okopih. Naslednji dan pa smo odrinili proti Karpatom. Dne 28. grudnia smo bili zopet v okopih v nekem hribovju. Tičali smo v blatu, kajti deževalo je že prejšnji dan in vso noč po malem. Popoldne je začelo snežiti. Pokalo je zopet cel dan, osobito popoldne je začel sovražnik hudo streljati na nas. Okrog pol 4. ure pride povelje za umikanje. Splazim se ven, a komaj sem oddaljen kakih 20 korakov, že me zadene strel iz sovražne puške ter mi predere desno bedro; k sreči je kost ostala nepoškodovana. Padel sem na tla ter po štirih lezel navzgor. Krogle so se zarivale levo in desno v zemljo; že sem mislil, da ne bom prišel iz tega ognja. Priporočil sem se Marijinemu varstvu in se plazil dalje skozi grmovje v gozd; dospel sem srečno do njega. Marija me je varovala, da se mi ni še kaj hujšega prigodilo. Drugi vojniki so tudi gotovo prosili Marijo, naj bi jih varovala, kajti videl sem, da so imeli Marijine svetinje na čepicah. Vojska skoro vsakega izuči, da je nad nami Bog. So tudi izjeme, nekateri se nič ne zmeñt. V gozdu sem vstal, opiral se na puško ter tako lezel naprej. Nad menoj so še vedno frčali šrapneli. Na pomoč mi prideta dva tovariša in me počasi privedeta do sanitetne patrulje; ta me za silo obveže ter mi pomaga dalje. Nastala je burja. Spodnji del plašča, ki je bil poprej ves blaten in moker, mi je zmrazil. Pozno v noč sem dospel v neko vas in prenočil pri nekem kmetu. Nato sem še dva dni nadaljeval pot. Korake sem delal malo večje kot majhen otrok. Sedaj se nahajam v bolnišnici in se mi obrača na boljše; upam, da bom z božjo pomočjo v kratkem času ozdravel. Potem pridem mogoče za en čas v ljubljeno slovenski kraj. Sprejmite mnogo udanih pozdravov, katere Vam pošilja Ivo Jurman, rezervni desetnik.

Kako se je Drameljčan Rusom izmuznil.

Blaž Jesenek, posestnik in občinski odbornik v Dramljah, sedaj kot črnovojnik prideljen h trenu na severnem bojišču, nam piše dne 18. marca:

Bil sem kot črnovojnik vpoklican z drugimi vred pod zastavo. Do meseca decembra 1914 sem bil kolebarski ordoanec pri 14. črnovojniškem bataljonu. Meseca decembra pa je bil tudi moj črnovojniški bataljon vpoklican v bojno črto ter prideljen k 27. domobranskemu pešpolku. Radi slabih galiških cest sem moral zapustiti svoje kolo ter se podati s tovariši v bojno črto.

Da sem tupatam kakega Rusa spravil na oni svet, ne bom našteval, pač pa Vam bom, dragi znanec, na kratko opisal, kako se mi je godilo ob božičnih praznikih na bojišču. Skopali smo si rove, da smo bili varni pred ruskimi krogli. Bil sem imenovan za stotnjakega ordoanec. Ko je poveljnik dobil naročilo, da se naj stotnija postavi v drugo fronto, me je poslal v prednje vrste s poveljem, da se nam naj pridružijo. Ko pridem tje, so bili rovi že prazni, ker so vojniki že dobili od druge strani povelje za umikanje. Pač pa je bilo pri tistih rovih Rusov kot mravelj. Bil sem le še par korakov od sovražnika. Ker je bila huda tema, mi je bila sreča mila, da sem jo lahko pobrisal, predno so me Rusi ugrabili. Tornistra nisem imel, radi tega me Rusi niso poznali, ali sem Rus ali Avstrijec. Že sem mislil, da sem ujet, pa hitro se spomnim na noge, da so še zdrave. Zamuznem se za nekim jarkom nazaj proti mestu, odkoder sem prišel. Poveljnik mi je namreč pred odhodom naročil, da svojo stotnijo najdem na mestu, odkoder sem bil poslan. Ko pridem na imenovano mesto, pa zopet smola, ker ne najdem družega kot prazne jarke. V času, ko sem odšel, so se tudi naši umaknili v drugo fronto. Meni pa ni bilo znano, kam. Tako stojim v temni noči osamljen, nevede, kam se podati in ker nisem poznal sveta in krajev, toraj tudi nisem vedel, kam se naj obrnem, da pridem do svojih tovarišev. Kar naenkrat začnejo od vseh strani frčati krogle, kot čebele v majniku. Jaz pa jo uberem v nasprotno stran, ne brigaje se za krogle, katere so me kar obsipavale. Hvala vse-mogočnemu Bogu, mene se niti ena ni imela pravice dotakniti. Ko tako naprej marširam, nevede kam, prišel sem na polje, zopet v gozd in tako naprej.

Spomnim se Svete noči. S kakim veseljem sem doma s svojimi dragimi praznoval prejšna leta presveto noč, rojstvo našega Odrešenika! Nocoj pa obhajam Sveto noč na bojni poljani in sam tavam po teh neznanih planjavah... Ko tako marširam nekaj ur, pridem do neke naše patrulje od družega polka in se ji pridružim. Ves izmučen potipam v malho, a bila je čisto prazna; železni poveljnik me je zelo pritiskal s svojimi zahtevami, pa ni bilo pomoči, ker tovariši so ravno isto vlogo igrali kot jaz s svojim železom. Prečuli smo Sveto noč. Na Sv. dan mi je bilo treba iskati svojo stotnijo. Zopet sem moral delj časa marširati, ker sem zašel že več ur od nje. Po dolgem korakanju pridem popoldne do naše stotnije. Ko pridem k tovarišem, ni našel družega, kakor hitro si skopati jarek za zavetje pred sovražnimi krogli. Do večera smo pošiljali sovražniku pozdrave iz naših pušk, a tudi on nam je pridno odgovarjal. In s takim delom smo končali Božič, ne da bi bili prisedli h kakim mizi. Sicer smo že čisto pozabli rabiti žlico. Tudi pozneje sem še bil pri spopadkih z našimi neprijatelji in mi je marsikatera železna ptica mimo glave strčala, a nobena me ni zadela. Kljub nevarnostim in hudemu mrazu sem še hvala Bogu in Devici Mariji popolnoma zdrav.

Koncem meseca januarja je bilo nekaj črnovojnikov dodeljenih k trenu, med njimi sem bil tudi jaz. Prideljen sem k blagajniški straži, kjer se še zdaj nahajam zdrav. Koprneče čakam na srečno vrnitev k svojim dragim domačim in prijateljem, katerim pošiljam iz daljnih krajev prisrčne pozdrave! Blaž Jesenek.

Kaj nam prinese bodočnost?

Josip Karo, vojak pešpolka št. 54, oddelek strojnih pušk, je poslal Izobraževalnemu društvu v Vrnskem s severnega bojišča naslednje pismo. Pismo je začel pisati na bojnem polju ob Nidi, dokončal pa v bolnišnici v Debrecinu.

Ob spominu na minule čase hočem mladeničem in možem napisati nekaj vrstic. Minulo je že tri in pol leta, odkar sem se moral posloviti od doma, posloviti se od Vas, prijatelji, zapustiti Izobraževalno društvo in iti v tuj svet. Odslužil sem tri leta, vrnil bi se že domov, a izbruhnila je vojska. Dolžnost moja, dolžnost nas vseh je bila, hiteti na pomoč domovini, braniti našo lepo Avstrijo pred sovražnikom. Bojeval sem se neustrašeno, preстал sem veliko nevarnosti, koliko bridkosti in trpljenja, to more vedeti le tisti, ki je izkusil grozote vojske. Imeli smo skoraj povsod sovražnikovo premoč. Pet mescev smo se bojevali brez kakšnega daljšega odpočitka. Čudno je, da tukaj človek tako dolgo zdrži v snegu in mrazu, ko bi se v takem vremenu doma bal iti iz hiše. Seveda nas je že malo izmed onih, ki smo že od začetka vojske na bojišču. Žalobog jih že mnogo spi smrtno spanje v skupnem grobu. Tudi jaz ne vem, če se vrnem, sicer me je do sedaj Devica Marija varovala, a odprta so nam tukaj noč in dan groba vrata. Nobeden ne ve, kaj ga čaka. Zjutraj je še vesel in zdrav, zvečer že leži mrtev na bojišču. Kaj nam prinese bodočnost, bližajoča pomlad, ve sam Bog.

Bil je krasen dan 17. marca. Solnce je prijazno sijalo na s krvjo oškropljeno zemljo, kakor bi hotelo lajšati bolesti ubogih trpinov. Mi smo imeli grozen boj. Cel dan so udarjale smrtonosne granate in šrapneli med bojevnike. Naše strojne puške so strašno že-

le. Kakor snopje na polju so ležali Rusi na planjavi blizu mesta S..... Omeniti moram, da so naskakovali naše strelne jarke, a se jim ni posrečilo. Odbiti so bili z velikimi izgubami. Tudi jaz sem bil v tem boju ranjen, a hvala Bogu, ne težko. Čez par tednov bom šel zopet lahko nad Ruse. Sedaj se nahajam v bolnišnici v Debrecinu na Ogrskem. Želim vsem skupaj vse se praznike ter Vas vse srčno pozdravljam Vaš udani Jožef Karo.

Strašna muzika.

Franc Verzel, doma iz Spodnje Senarske pri Sv. Trojici v Slov. gor., piše svoji ženi s severnega bojišča:

Draga! Osem mesecev je že, kar sem se ločil od Tebe, draga žena in od Vas, ljubi otročiči. Hvala Bogu, službo imam tako, da skoro vsako nedeljo lahko malo pogledam v mestu B..... v cerkev. Najbolj veselo pa je bilo dne 18. marca, ko smo opravili spoved in prejeli sveto obhajilo. To je bila za nas velika sreča.

Mnogo naših bratov že krije tuja karpatska zemlja. Mene pa in moje prijateljice znanice: četovodje Stuheca in Vampergerja sta ljubi Bog in Marija obvarovala vsega hudega. Četovodja Vamperger nas je vodil v cerkev k spovedi in obhajilu, Stuhec pa je bil med prvimi, ki je bil pri spovedi in sv. obhajilu. In obljubili si smo, da če pridemo enkrat srečno nazaj v lepo našo slovensko domovino, se bomo vojni tovariši zbrali pri Sv. Trojici, v romarski cerkvi tam na lepem slovenjegoriškem hribočku. Zahvalili se bomo Bogu Očetu, Sinu in sv. Duhu ter preblaženi Devici Mariji za čudežno rešitev. Tam bomo neprenehoma prepevali čast in slavo onim višjim bitjem, ki so nas rešila smrti na bojnih poljanah. Navojski pravzaprav še le človek spozna, da le vera v Boga daje človeku tisto vzvišeno moč, ki ga čuva v hudih urah. Kdor tega ne veruje, naj gre na bojno črto v Karpatih, kjer kanonski ptiči pojejo, puške treskajo, strojne puške pa piskajo. To je grozno petje, grozna in strašna muzika. Tri mesece sem bil neprestano skoro noč in dan med takim petjem. Kdo me je varoval? Ne naš okopi, ne naši strelski jarki, ampak On, ki v nebeških višavah kraljuje in njegova deviška mati Marija. Tebi, ljubi Jezus in Devica Marija bomo slovenski vojniki, če se srečno vrnemo v zeleno slovensko Štajersko, vedno peli hvalo in slavo!

Dragi domači! Vam pa se zalivaljujemo za Vaše vroče molitve, ki nas spremljajo na bojišču in so uslišane pred nebeškim prestolom. Priporočamo se Vam še nadalje v pobožno molitev. Istotako se zahvaljujemo našim mnogočastitim slovenskim duhovnikom, ki se nas pri daritvah sv. maš in drugih pobožnostih spominjajo. Bog Vam bo vse bogato povrnil. Povemo jasno in odločno, kdor dandanes duhovnikov ne spoštuje in kdor ne mara za spoved in molitve, ta nima pameti; on ima zatvorjen prostor, kjer se pamet razvija in je pravi revček ter bedak prve vrste.

Dragi domači! Če bo usoda hotela, da bom moral tukaj umreti, daleč proč od svoje drage domovine, daleč od svoje ljube žene, otrok in drugih domačih, spomnite se me pogosto v molitvah. Na smrti sem hvala Bogu dobro pripravljen. Vse za vero, dom, cesarja! Mnogobrojne pozdrave od Vašega očeta in moža Franca Verzel.

Brat vidi svojega mrtvega brata.

Jernej Peršuh, ki je od začetka vojne na južnem bojišču, piše svojemu bratu kaplanu v Dolu pri Hrastniku:

Pisal sem Ti že, kedaj je bil naš Lojzek mrtev. Eno uro prej sva še govorila, ko sem ga potem našel mrtvega. Dobil je kroglo ravno v možgane in mu je glavo precej razbilo, skoro bi ga ne bil spoznal, da je moj ljubi brat. Bil je že mrtev, pomagati mu nisem mogel več. Zgodilo se je dne 26. nov. okoli 2. ure popoldne. Opravil sem svoje molitve, kakor se spodobi za mrtvega, a pri pogrebu nisem mogel biti zraven. Drugi dan sem šel tja, pa je bil že pokopan. Leži zraven neke reke. Piši mi, kako je doma. Žena mi je pisala, da je bolna, kar mi je silno težko, pa pomagati ne morem. Če ljubi Bog da in Marija, bodeva se še enkrat videla, saj bo te vojske menda enkrat konec. Z Bogom, dokler se ne vidiva! Tvoj brat Jernej.

Kakor rosa na veji.

Graber Franc, desetnik domobranskega pešpolka št. 26, doma iz mariborske okolice, piše s severnega bojišča:

Raznoliko je življenje, ki ga imamo vojniki na bojišču. Danes nam sije toplo solnce, jutri pa brije taka burja, da bi one, ki so bolj lažje vrste, kar odnesla s Karpatov. Mnogokrat imamo vsega v obilici, zopet drugokrat pa nam pafek prede po žlezcih. Pa slovenski vojniki vse neprimlike dobro vzdržimo in se niti ruskih krogel več ne bojimo. Nedavno sem si skopal luknjo, ki bi me naj varovala pred ruskimi železnimi bodečimi sršeni. Vrtal sem kakor lisjak. Celih 11 dni sem bil v tisti luknji. Sedaj pa smo na prostem. Ne stanujemo več v podzemskih palačah. Gre nam dobro, imamo vsega dovolj: kruha, špeha, vina, piva in klobas. Pa samo žal, da to življenje najbrž zopet ne bo dolgo trpelo. Sneg je v kraju, kjer sem sedaj, en meter debel, mrzlo je še tako, da kar škriplje pod nogami. Več tovarišev mi je že zmrazilo,

a jaz sem še hvala Bogu vedno zdrav in čil, kot riba v vodi. Vedno prosim ljubelega Boga, da bi mi dal milost, da bi se še enkrat zdrav in vesel vrnil v ljubo slovensko domovino. Veseli me, da se me tam v domačem kraju spominjate, mene, ubogega vojaka, čegar usoda je skoro ravno taka, kakor usoda rose na veji. Če veter pripriha, strese roso z veje, tako je v vojakom, če sovražna krogla prileti. Nit življenja mi je v hipu lahko pretrgana... Tako je naše vojaško življenje: „Danes se cvetoče in lepo ručeč, jutri zaropa že v grobu ležeč.“ Pa dokler bo še moja strojna puška pokala in me bosta Bog in Marija varovala, tako dolgo se mi še Rusa in njegovih krogel ni treba bati. Bog z Vami! Vaš Graber France.

Pomlad v Karpatih.

Pionir Matevž Vodošek, kmečki sin iz Pleter, župnija Sv. Lovrenc na Drav. polju, nam piše dne 29. marca s severnega bojišča:

Cenjeni gospod urednik! Srčne pozdrave Vam in vsem bralcem „Slov. Gospodarja“! Ali naj Vam opišem Karpate? Tukašni kraji so takšni, kakor pravijo pri nas: „Tam je že Bog pred davnim časom s praznim žaklom mahnil“. Če si dobro ogledaš to gorovje, lahko sprevidiš, koliko truda in trpljenja je prešlo naše vojaštvo, da je spravilo rujavca-Rusa z njega. Ko sem jaz pršel sem (16. februarja), je bilo po gorah še do dva metra snega, tako, da je bil tren v vozovi nemogoč, pač pa je dobro šlo s tovrstnimi konji, ki so vso zalogo živeža in streliva zanosili na hrbtih. Pa sedaj se je že začelo tudi na Karpatih mlomladansko vreme. Po solnčnih nizavah in zakotjih že cvetajo prve pomladanske cvetlice. Voda nam dela sedaj, ko se sneg tali, velike ovire. Ceste so podobne močvirjem, tako, da težki artilerijski vozovi komaj kobalijo po njih. Iz hišnih okenj gledajo ljubeznivo na mimno idočo vojaško konji, pa seveda šp jim ni treba odpirati, ker jih ni.

Kakšni so pa ljudje tukaj? Vere so večinoma vsi grško-katoliške in tudi nič kaj ljubeznivi in zaupni. Besede „snaga“ se tukaj ne pozna. Tukaj vidite v hiši, če te kočje sploh smem imenovati hiše, vso imetje posestnikovo. V peč se kuri kar v hiši in dim se prostovoljno spreha po hiši. In na peči je prostor za starega očeta in mater, ki mogoče puhata iz svojih pip. Njihova vsakdanja jed je krompir. Pa še enega prebivalca imajo tukaj, s katerim sem tudi jaz dobro preskrbljen, namreč — uši. Kar strah me je pogledati v srajco. Včasih pošljem kako uš v ogenj, pa počki kakor kostanj. Pa saj to ni nobeno čudo, ker je uš taka, da bi jo brez skrbi poslal s štirimi kračarji po tobak. Bog daj enkrat konec tej vojski in nam zaželjeni mir! Mislim, da nas je nekateri lahkomišleži zadositi izpametovala ta strašna igra. Zdrav sem še zmiraj, hvala Bogu, čeravno sem že osem mesecev na vojski in sem bil že velkokrat v velikih nevarnostih; vendar imam upanje, da mi še Rus to pot ne izpusti sape. Upam, da bomo kmalu računne sklenili.

Pa nehati moram, ker moram pobrati šila in kopita ter iti dalje. Voščim vesele velikonočne praznike Vam in vsem narodno mislečim Slovincem. Če pride pismo za sedaj prepozno, pa hranite voščila za drugo leto. Z Bogom domovina, mili moj slovenski dom, če te videl kdaj še bom! Matevž Vodošek.

Lepšega kraja ni, kot je Slovenija.

Alojz Stuhec, trenski čelovodja pri 87. pešpolku, doma iz župnije Sv. Križ na Murskem polju, nam piše:

Sedaj smo že precej časa nastanjeni v mestu B., kjer nam je hvala Bogu tudi dana prilika, se večkrat udeležiti sv. maše. Ne morem Vam popisati, kako občutki prešinejo človeško srce, če nam je po dolgem času dana priložnost, obiskati kako katoliško cerkev! Ko sem tukaj prvo nedeljo prišel v cerkev, so me veselja solze oblike. Videl sem več višjih častnikov, med njimi tudi dva generala, kako so pobožno prisostvovali sveti maši. Na koru pa so peli častniki mašne pesmi. Mislim sem si: Tukaj se niti general ne sramujejo pripogniti svoja kolena pred Najsvetejšim, pri nas doma pa so priprosti ljudje, ki se večkrat sramujejo poklekniti pred Vsogamogočnim ter jo namesto v cerkev uberejo raje v gostilno.

Bog mi daj še srečo, da bi prišel enkrat v našo prekrasno križevsko cerkev, kajti mnogo cerkva sem že videl v težkih šestih mesecih v Galiciji in na Ogrskem, a tako krasne, kot je naša, se nisem našel.

Prisrčne pozdrave Vam pošiljam, dragi križevski župljani, ter Vam želim obilo sreče in blagoslova pri Vaših pomladanskih opravilih. Letos bode te morali s podvojeno močjo prijeti za delo, kajti veliko delavskih moči je na bojišču, kjer se vojskujejo za našo drago domovino; tudi mi Vas bomo spremljali v mislih pri vseh Vaših delih. Bodite mi tudi pozdravljeni, vsi vaščani naše prelepe Stare vasi, bodite prepričani, da nylepšega kraja. Kakor je naša slovenska domovina! Ljubite in spoštujte prelepe naše slovenske livade! Vaš udani Alojz Stuhec.

Dostavek prijatelja: Istih misli je tudi moja duša. Čeprav sem mnogo, mnogo sveta videl, vendar lepše, kakor je križevska cerkev nisem videl, a tudi kraji niso nikjer tako mični in lepi, kakor je prelepa naša slovenska domovina. Naša cerkev nas spaja za-

res z nebeškimi prebivalci. S Stuhecom sva skupaj. Pozdrav vsem „Prilekom“, posebno Križevčanom. Karliar, stražmojster.

Konec se bliža.

Topničar Luka Tam iz Trojan (ob štajersko-krajski meji) piše dne 27. marca svojim domačim s severnega bojišča:

Dragi domači! Voščim Vam vesele in srečne velikonočne praznike.

Danes, ko to pišem, imamo na bojišču prvi spomladanski dan. Solnce s je tudi na Karpatih lepo in toplo. Topovi gromijo noč in dan, da se zemlja trese. Boji so vedno hujši. Kakor levi se zaganjamo drug proti drugemu. Naši so zmiraj hujši in pogumnejši od Rusov. Upam, da se bomo slovenski vojaki že kmalu zmagoslavno vrnili v ljubo nam domovino. Slovenski korenjaki poprej ne odnehamo, dokler ne zmagamo. Zdrav sem in vesel ter sem se čisto privadil vojnemu življenju. Vse pride, pa tudi vse mine, pa tudi vojska bo minila. Mogoče je, da konec niti ni tako daleč, kakor si mnogi mislijo. Sedaj bo borba šla hitreje naprej, ker je lepše vreme. Vas vse pozdravlja Luka Tam.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 7. aprila.

Na cesti Čišna-Baligrod severno od Lupkovega prelaza so se naše čete močno zagrizle v rusko fronto. Imeli smo namen predreti ruske vrste in osvoboditi Przemysl ob najkrajši poti. Toda Przemysl je padel, predno je naša zagozda razklala rusko maso in dobila prsto pot proti severu. Rusi so po padcu Przemysla poslali przemyslsko oblegovalno armado, kjer je bilo njih stališče najugodnejše, ob cesti Čišna-Baligrod. Z velikanskim sunkom so butnili ob naše vrste. Ker so bile naše čete vrhatega še v nevarnosti, da jih Rusi na tej točki napadejo od zahodne in izhodne strani, so se na Veliki petek nekoliko umaknile. Seveda črnogledi okoli nas so bili takoj na delu in razširjali so novice, da so Rusi prebili našo fronto, zasedli Eperješ, Košice, marširali v Budimpešto in kajpada Srbi od juga tudi. Vse je iz trte izvito. Ako bi res naše umikanje imelo večjo obsežnost, je samoumevno, da bi se morale samogibno umakniti tudi naše čete iz jugozahodne Galicije in Bukovine. Toda od tam prihajajo poročila, da ne samo-se ne umikamo, ampak prodiramo.

Od ostalih točk avstrijsko-ruskega in nemško-ruskega bojišča nobenih posebnih poročil.

Zakaj smo se umaknili?

Poročilo našega generalnega štaba od Velike sobote dne 3. aprila pravi, da so nas na novo uporabljena ruska ojačenja prisilila, da smo nekoliko umaknili na obeh straneh Čišne in Berechy Grul se boreče, sovražnim napadom preveč izpostavljene čete. Dan poprej, na Veliki petek, so se namreč vršili ljuti boji južno od Laborceva in Vicave, to je južno od Dukle. Obenem so Rusi srdito napadli našo fronto med Lupkovom in Užokom. Naše čete, ki so se bojevale na obeh straneh črte Čišna-Berechy (na gališki strani), so prišle v nevarnost, da jih od zahoda in izhoda sovražnik napada od strani in zato so se nekoliko umaknile v smeri proti Karpatom. Naša fronta Čišna-Berechy, na kateri se je to zgodilo, je segala kakor zagozda med ruske čete in bi se bila mogla držati samo, če bi bile naše čete tudi na desni in levi napredovale. Ker to očitno ni bilo mogoče brez večjih izgub in ker so postavili Rusi vse štiri divizije izpred Przemysla v Karpate med Lupkov in Užok, je bila ta poteza iz previdnosti potrebna, da so se prihranile temu delu naše fronte prevelike izgube. Poteza je bila storjena iz previdnosti, nikakor pa ne vsled vojne nujnosti, ker se s tem položaj naših čet ni nič poslabšal, niti zboljšal. Končno bi lahko rekli, da se je položaj naših čet nekoliko zboljšal, ker je odpadla možnost večjih izgub in ker se je fronta v tem delu izravnala, toda ni po naši navadi, govoriti ob takih prilikah o zboljšanju položaja. Da se pa položaj naših čet ni poslabšal, za to nam je dokaz, da so bili vsi ruski napadi na ostali fronti v Karpatih krvavo odbiti. Tudi je prodiranje na tej točki izgubilo ves pomen, odkar je padel Przemysl.

Veliki teden v Karpatih.

Naše čete v Karpatih so tudi na Veliki teden pokazale svojo nenavadno žilavost, ob kateri se odbijejo vsi sovražni napadi. Namen našega vstrajanja v karpatskih postojankah je, da izmučimo napadalno silo sovražnikovo. To se nam je v duklanski nižini že posrečilo. Prihodnji dnevi bodo pokazali, ali je tudi že med Lupkovom in Užokom ruska moč izžrpana. Če ne, se bodo boji z nezmanjšano srditostjo nadaljevali. Gotovo pa je, da vsako večje in obsežnejše rusko napadalno prodiranje onemogočuje nepremagljive ovire, ki jih tvorijo naše izbrane postojanke. Naša fronta se razteza po dogodkih v Velikem tednu čez Zborov, Stropko, Laborezrev, potem čez gorovje izhodno od

Lupkova in dalje severno od Užoka, ki je v naših rokah. Ljuti boji Velikega tedna med Lupkovom in Užokom so težili za tem, da se obkolijo naše čete ob tej črti in održejo od črt v duklanski nižini ter v južno-zahodni Galiciji in Bukovini. Ta nakana se Rusom ni posrečila v kljub velikanski premoči in strašnim izgubam. Mi smo se ob Čišni in Berechy le nežnačno umaknili.

V dolini reke Laborca.

Ker smo tudi mi dobili ojačenja v Karpate, se je začelo kolo sreče kljub neznatnemu umikanju zadnji teden obračati. Na Velikonočni ponedeljek dne 5. aprila so avstrijske čete v dolini Laborce (na ogrski strani prelaza Lupkov) dosegle lep uspeh. Na izhodni strani Laborce so Avstrijci v protinapadu odvzeli Rusom važne višinske postojanke, katere so Rusi dosedaj krčevito branili. Avstrijci so v boju za te postojanke ujeli 5040 Rusov.

Rusi o karpatskih bojih.

Zanimivo je čitati rusko uradno poročilo o karpatskih bojih, ki je bilo izdano na Veliki petek dne 2. aprila. To poročilo samo najbolj pobija vse vznemirjevalne novice, ki so se širile med velikonočnimi prazniki po naših mestih in trgih in žal zašle tudi med kmečko ljudstvo, ki je sicer tako pametno in trezno, da ni dostopno sličnim babjim novicam. Poročilo se glasi:

V Karpatih smo nadaljevali 31. marca in v noči na 1. april svoj napad z uspehom. Napad je veljal in odkar jim je prišla na pomoč armada, ki je oblegala Przemysl, vsak dan hujši in so združeni z vsemi težkočami, ki jih nudijo gorski boji. Na tem ozemlju karpatske bojne črte so se naše čete močno utrdele v prednjih postojankah. Ker pa smo pod nenavadno spretnim vodstvom generala Borojeviča in z neprimerim junaštvom našega vojaštva v nižini Dukle ustavili prodiranje ruske premoči, pošilja rusko uradno vodstvo vse svoje razpoložljive čete v dalje proti izhodu ležeče središče bojne črte ter z njimi neprestano napada. Namen teh silnih napadov, ki so združeni z velikimi izgubami, je, poriniti nazaj naše čete, ki so se že na gališki strani med prelazom Lupkov in Užok zagozdile daleč notri v rusko bojno črto.

Bojevalni način za Karpate.

Boji, ki se bijejo v srednjem delu Karpatov, so od istega časa, ko so dobili Rusi številne sveže čete in odkar jim je prišla na pomoč armada, ki je oblegala Przemysl, vsak dan hujši in so združeni z vsemi težkočami, ki jih nudijo gorski boji. Na tem ozemlju karpatske bojne črte so se naše čete močno utrdele v prednjih postojankah. Ker pa smo pod nenavadno spretnim vodstvom generala Borojeviča in z neprimerim junaštvom našega vojaštva v nižini Dukle ustavili prodiranje ruske premoči, pošilja rusko uradno vodstvo vse svoje razpoložljive čete v dalje proti izhodu ležeče središče bojne črte ter z njimi neprestano napada. Namen teh silnih napadov, ki so združeni z velikimi izgubami, je, poriniti nazaj naše čete, ki so se že na gališki strani med prelazom Lupkov in Užok zagozdile daleč notri v rusko bojno črto.

Rusi napadajo noč in dan. Pet do šest švarmlinij sledi druga drugi in če so tri ali štiri ruske švarmlinije vsled našega ognja uničene, se vendar le zgodi, da se vsled tega nečloveškega ravnanja posreči na tej ali oni točki doseči nekaj delnih uspehov. Tako se brez presledka menjava slika bojev in večkrat je treba vsled zemeljskih razmer, koj globokih zarez, prepadov, strug rek in potokov, to ali ono opiralno točko, katero so sicer naše čete močno zavarovale, zapustiti, da se izognejo nevarnosti obkoljenja. Uvaževati se pa še tudi morajo razne neugodne razmere in vse mogoče težkoče pri dovažanju streliva in živeža, če se hoče dobiti pravo sliko občudovanja vrednega zadržanja naših čet, ki kljubujejo vsem in tudi najhujšim težkočam. Je to ena izmed najtežjih in najnevarnejših bojev, kolikor jih pozna zgodovina.

Karpatska bojna črta.

Karpatska bojna črta, ki se razteza od Dukle do bukovinsko-ruske meje, ni bojna črta v navadnem pomenu besede, ampak sestoji iz mapjših in večjih, na marsikaterih točkah vsled nepremagljivih ovir pretrganih, prostorno ločenih bojnih vrst, ki pa so seveda po vodstvu spojene v enoto in celoto. Take oddelke bojnih vrst imamo v dolini Ondave in Laborce, na črti Čišna-Baligrod in na črti Baligrod-Užok. Vsak oddelk ima svoje posebnosti, ki omogočujejo njegovo premikanje ali to premikanje celo zahtevajo. Na tak način je cela bojna črta viingasta črta, ki bi seveda na ravnem bojišču bila popolnoma izključena. Boji v enem oddelku so večkrat popolnoma neodvisni od bojev v drugem oddelku, čeprav seveda upliva drug na drugega. Boj torej ni enoten in posamezni uspehi še ne pomenijo odločitve.

Srditi boji med velikonočnimi prazniki.

Na karpatski bojni črti so se boji tudi med velikonočnimi prazniki z vso srditostjo nadaljevali. Posebno siloviti so bili ruski napadi na naše postojan-

ke na Veliko soboto. Dokazano je, da so hoteli Rusi praznovanje Gospodovega vstajenja namenoma motiti z naskoki in napadi. Značilno je, da je sovražnik na Velikonočno nedeljo, ko so naše čete uspešno napadale ruske postojanke in je imel sovražnik velike izgube, poslal k Avstrijcem odposlanca z belo zastavo in prosil, naj se čez velikonočne praznike topovski boj ustavi.

Postopanje naših čet.

Nemški listi pišejo o karpatski bitki med drugim sledeče: Rusi napadajo, ne ozirajoč se na ogromne izgube, z veliko premočjo avstrijske čete. Kjer se Rusom posreči, da vzamejo kako postojanko, ki obenem ogroža druge točke naših postojank, prisilijo sovražnika s trdovratnimi boji, da nadalje z velikanskimi izgubami naskakuje. Vsako opiraljšče izrabljajo za to taktiko, pri tem pa utrudijo sovražnika z neprestanimi junaškimi protinapadi.

Silen ruski protinapad v Bukovini.

V Bukovini so naše čete, ki so pognale Ruse iz Bukovine čez mejo in ki se sedaj nahajajo ob izhodno-bukovinsko-ruski meji, dne 1. aprila odbile ruski napad, ki je bil tako silen, kakor nobeden poprejšnji. Ruske čete, broječe 25 bataljonov pehote ter tri in pol divizij kavalarije, so napadle z vso srditostjo naše postojanke, toda ni se jim posrečilo, poriniti nazaj naših čet.

Z dne 2. aprila pa se poroča iz Černovic: Rusi napadajo v enomer v ozemlju pri Bojanu (mesto izhodno od Černovic) naše postojanke in nadomeščajo vsak dan svoje izgube z novimi ojačenji. Toda vsi ruski poskusi prodirati, se izjalovijo, pri čemur imajo Rusi velike izgube. Istotako brezuspešni so ruski napadi na naše postojanke na severno-zahodni strani od Bojana. Naše čete se borijo vstrajno in junaško. Krog naših topov povzročajo Rusom velike izgube in zabranjujejo njihovo prodiranje. Tudi boji, ki se bijejo že deset dni v severnem delu Bukovine pri Zalesčyku, so od dne do dne srditejši. Naše čete doprinašajo čudeže junaštva in Rusi so komaj v stanu, se ustavljati navalom naših čet. V to svrhu dobivajo vedno nove čete iz Besarabije in iz severno-izhodne Galicije. Naše čete pridobivajo ozemlja korak za korakom. Sneg, ki je vnovič zapadel, je zelo pokvaril ceste, toda naše čete premagujejo vse vremenske ovire, njih razpoloženje je izborno. Na severno-izhodni strani od Černovic se spreminjale bitke v borbe za postojanke. V zadnjih petdnevnih bojih so dosegle naše čete lepih uspehov.

Dva ruska bataljona uničena.

Avstrijci so v Bukovini izhodno od mesta Zalesčyki, kjer so dne 5. aprila hotele močne ruske čete prekoračiti reko Dnjestr, ujeli 1400 Rusov, uplenili 7 strojnih pušk in uničili dva ruska bataljona.

Avstrijci in Rusi v sneženih plazovih.

Nizozemski list „Telegraf“ poroča s karpatskega bojišča: Nedavno se je v Karpatih na vznožju neke gore razvil hud boj med Avstrijci in Rusi. Borba je trajala 6 ur. Med borbo je ves čas močno snežilo. Sneženi zameti so bili tako hudi, da je več sneženih plazov zdrknilo v dolino. Avstrijci so se na 50 metrov približali ruskim postojankam. Sneženi plazovi so Ruse in Avstrijce zasuli tako, da se ne en mož ni mogel ganiti z mesta. Kljub temu sta oba sovražnika streljala drug na drugega. Kmalu nato je zdrknil z višine še drugi sneženi plaz, ki je Ruse in Avstrijce popolnoma pokopal pod seboj. Le nekaj mož je na obeh straneh ostalo nezasutih. Rusi in Avstrijci so se nato v toliko sprizajzili, da so skupno odkopavali zasute vojake.

Avstrijci častno odkorakali iz Przemysla.

Kakor poročajo vojni poročevalci iz ruskega glavnega stana, je avstrijska przemyslska posadka častno zapustila Przemysl. Ujeto avstrijsko vojaštvo je med zvoki bobnov in trobent odkorakalo iz trdnjave v rusko taborišče. Častniki so korakali na čelu svojih oddelkov s potegnjenimi sabljami, zastave naših oddelkov so bile razvite. To se je zgodilo na podlagi dogovorov pri udaji trdnjave, da se mora posadki pri odkorakanju izkazati vsa čast. Ruski generalni štab je s svojim poveljnikom na čelu mimooidče Avstrijce po vojaško pozdravljali.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Srbi so se hoteli izkrcati na Ciganski otok.

Madžarski list „Pesti Naplo“ poroča dne 6. aprila: Srbske čete so te dni poskušale s pomočjo čolnov se izkrcati na Ciganskem otoku, ki leži v Donavi pri Belgradu. Avstrijci so pustili Srbe približati se otoku, potem pa so začeli s strojnimi puškami močno streljati na nje. Med Srbi je nastala silna zmešnjava. Sovražnik se je naglo umaknil na srbsko stran.

Srbi obstreljevali Oršovo.

Za časa vojske so se ob spodnji Donavi le redkokedaj vršili boji. Srbska artilerija je dvakrat obstreljevala Pančovo, Bazias in Oršovo in enkrat Zeman in Mitrovice. Naši zrakoplovi so opetovano krožili nad srbskimi postojankami. Posrečilo se jim je celo pripluti do srbskih mest Lazarjevac in Gornji Milanovac. Pred tremi tedni so pa tudi Srbi dobili iz Francije nekaj zrakoplovov. Prejšnji teden so napravili Srbi več poskusnih poletov, toda naše obrežne baterije so jih vselej pognale nazaj. Srbi so nato začeli obstreljevati s svojimi topovi, ki so postavljeni pri krajih Tekia in Šip, naše postojanke zadaj za Oršovo. Srbi so streljali preko mesta in le redkokedaj je padel kak strel v mesto Oršovo samo. Dne 31. marca so pa začeli Srbi hudo obstreljevati ne morda naše baterije, ki se nahajajo pri Oršovi, ampak odprto mesto Oršovo samo. Oddanih je bilo več kakor 100 granatnih streliv. Prebivalstvo Oršove se je poskrilo v kleteh in le ena stara ženica, en delavec in en otrok so bili lahko ranjeni. Granate so napravile nekaj škod na dveh hotelih, na vojašnici in na poslopju obmejne policije, kakor tudi na poslopju železniške postaje. Padale so tudi bombe na cesto, ki pelje proti Rumuniji. Na otoku Ada Kaleh, ki je v Donavi blizu Oršove, je bila nekoliko poškodovana turška mošeja, kakor tudi neko tamošnje vojaško poslopje.

Garibaldi pomaga Srbom.

Iz Bukarešte se poroča: Srbski politični krogi so obveščeni, da pride Garibaldi s svojimi prostovoljci, s katerimi se je bojeval na francoskem bojišču, v Srbijo, kjer bo poskusil svojo vojno srečo. Iz Francije so Garibaldinci morali na sramoten način oditi, ker se jim je očitalo, da so zadržali narave.

Upad Bolgarov v Srbijo.

Iz Niša se poroča: V noči od 2. na 3. aprila so udrli številni bolgarski četaši, ki so bili oblečeni kakor bolgarski vojaki, v srbsko ozemlje in so napadli obmejni srbski kraj Valandovo. Srbske obmejne straže so se morale pred upadnimi četaši umakniti proti Strumici. Bolgarski četaši so zavzeli vse višine na levem bregu reke Vardar. Število upadlih bolgarskih četašev se čeni na 2000 mož. V teh bojih je padlo 80 bolgarskih četašev in 60 mož srbske obmejne straže. Zatrjuje se, da je na bolgarski meji pripravljenih 20 tisoč bolgarskih četašev za upad v Srbijo. Srbske obmejne straže trdijo, da poveljujejo četašem bolgarski častniki. Srbska vlada zatrjuje, da je imela pri tem upadu bolgarskih četašev bolgarska vlada vmes svoje roke, a bolgarska vlada se je izjavila, da ni v nobeni zvezi z upadom četašev na srbsko ozemlje in da četašem niso poveljevali bolgarski častniki. Bolgarska vlada zahteva od Srbije, da srbsko vojaštvo ne sme stopiti na bolgarska tla, če zasleduje uporno srbsko prebivalstvo ter da naj ne strelja na bolgarske obmejne straže, da se na ta način zabranijo dogodki, ki bi utegnili imeti prav resne posledice.

Čeprav je ta dogodek za enkrat poravnani, povzroča vendar v Londonu, Parizu in Petrogradu ne malo skrbi, ker se razmere, ki vladajo med Bolgarijo in Srbijo, ne morejo imenovati prijateljske.

Nemško-francosko bojišče.

Maribor, 7. aprila.

Na francoskem bojišču se je vršilo v zadnjih dneh precej živahno gibanje zlasti v ozemlju trdnjave Verdun. Z močnimi četami in s številno artilerijo so napravili Francozi dne 5. t. m. severno in izhodno od trdnjave Verdun napade na nemške postojanke z namenom, predreti nemško bojno črto med rekama Maas in Mosel. Toda kakor pravijo nemška poročila, vsi poskusi Francozov so se izjalovili. Vkljub velikim izgubam, ki so jih imeli Francozi pri teh napadih, razvrščajo vnovič svoje čete, iz česar se sklepa, da bodo svoje poskuse, predreti na tem ozemlju nemško bojno črto, ponovili. Tudi general Joffre je baje naznanil važne dogodke na bojišču.

Podmorski boji med Nemci in Angleži.

Na Angleškem vlada nemala nevolja, ker se angleške bojne ladje dosedaj še niso upale spustiti v odločilni boj z nemškimi podmorskimi čolni, ki ob angleškem in francoskem obrežju delajo Angležem in Francozom veliko preglavie. Veliki angleški lodi prinašajo zadnje dni ugodne, v katerih se poveljstvo angleške mornarice pošteno napada radi nedelavnosti in neuspehov angleških bojnih ladij. Angleške križarke križarijo po tujem morju in ob Dardanelah, a niso prišle še nikjer sovražnikom da živoga. — Nemci so v času od 24. marca do 3. aprila potopili zopet 8 angleških ladij. Nizozemska, torej nepristranska poročila, pravijo, da so nemški podmorski čolni samo v morskem ožini med Francijo in Anglijo v času od 18. februarja do 25. marca potopili 70 angleških trgovskih ladij, torej približno po dve na dan. Poleg teh pa so

Nemci potopili večje število angleških ladij tudi na odprtem morju. Francoske izgube pa znašajo 16 obrežnih in 46 trgovskih ladij.

Rusija-Turčija-Anglija-Francija.

Turška vojna ladja se potopila.

Turško vojno brodovje se je dne 3. aprila pojavilo pred ruskim mestom Odeso (ob Črnem morju). Razvil se je boj. Turške ladje so potopile rusko parnika „Provident“ in „Vastošajao“. Moštvo potopljenih parnikov so Turki ueli. Med bojem se je turška križarka „Medžidije“ približala odeski obrežni utrdbi Očakov. Ladja „Medžidije“ je zadela pri tem na mino ter se je potopila. Ostale turške ladje so posadko ponesrečene turške ladje rešile. Predno se je križarka potopila, so Turki vzeli z topov zatvornice in so križarko sami s torpedi uničili, da jo Rusi pozneje ne bi mogli pozneje dvigniti in zase uporabiti.

Razne novice.

Našim naročnikom! Tistim naročnikom, ki imajo pisane naslove in jim je naročnina potekla s 1. aprilom, ali pa jim poteče okoli 15. aprila, smo napravili danes na ovitek velik rudeč križ. S tem jih hočemo opozoriti, da naj takoj zopet naprej plačajo naročnino, ker se jim drugače list brezpogojno ustavi. Pri grozni dragotini, kakor je sedaj, nam je popolnoma nemogoče, doposljati list, ako ni plačan, naprej. Nadalje pa opominimo tudi vse tiste naročnike, ki imajo tiskane naslove, a še niso plačali našega lista čisto do konca leta 1914, da jim bomo v drugi polovici tega meseca poslali na ovitke rudeče križe. Ako potem do 1. maja ne bodo plačali lista vsaj do konca leta 1914, bomo vsled draginje tudi prisiljeni jim list ustaviti. Zatorej, cenjeni naročniki, ne pozabite poslati naročnine, da bodele mogli list redno prejemati. Položnic sedaj ne razposiljamo. Kdor nima položnice, naj se poslužuje poštne nakaznice. — Ob enem pa vabimo tiste Slovence in Slovance, ki še nimajo naročenega „Slovenskega Gospodarja“, da stopijo v krog naših mnogobrojnih naročnikov. „Slovenski Gospodar“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naslov: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“, Maribor.

*** Naročnikom „Pondeljkeve Straže“!** Kdor bi rad dobival zanesljiva poročila o dogodkih na bojiščih, v tujini in domovini, vsaj vsak teden dvakrat, si naj naroči poleg „Slov. Gospodarja“ tudi še „Pondeljkevo Stražo“. Lastništvo „Slov. Gospodarja“ se je že lansko leto odločilo, da preskrbi našim naročnikom „Pondeljkevo Stražo“ za nižjo ceno. Te ugodnosti so naši naročniki tudi letos lahko deležni. Samo „Pondeljkevo Stražo“ stane za celo leto 3 K 20 v, za pol leta 1 K 60 v in za četrt leta 90 v. Zvezek se naj pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravništvo „Pondeljkeve Straže“ v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Na rob nakaznice naj se napiše: Ta znesek je za „Pondeljkevo Stražo“.

*** Prihodnja petkova „Straža“** bo prinesla obširen seznam padlih, ranjenih in ujetih vojakov naših domačih polkov (pešpolk št. 87 in 47, domobranska pešpolka št. 26 in 4, lovski bataljon št. 20 itd.). „Straža“ stane za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta 2.50 K. Posamezne številke se dobivajo po trafikah in prodajalnah in stanejo 10 v komad.

*** Cesar in vojni kruh.** Cesar in člani cesarske hiše v Senbrunu bodo dobili, kakor poroča list „Neue Freie Presse“, popolnoma enake izkaznice za kruh, kakor vsi drugi prebivalci Dunaja. Enako tudi vsi člani dvora, uradniki, služabniki itd. Cesarski dvor je kakor vsako drugo gospodinjstvo priglasiil svoje zaloge moke. Pek, ki ima dobavo za Senbrun, dobavlja pecivo popolnoma po predpisih za vojni kruh. Za cesarjevo osebo je kruh nekoliko bolj bel, ni pa iz same pšenične moke. Bel kruh se peče samo za cesarjev prvi zajutrek, ker polagajo zdravniki važnost na to, da se v hrani cesarja ne izvrše prevelike izpremembe.

*** Otroci nadvojvode Frana Ferdinanda** so dospeli veliki teden na Dunaj ter bili povabljeni v palačo nadvojvodinje Marije Terezije. Od letošnje jeseni naprej bodo stanovali otroci stalno na Dunaju. Upravništvo je kupilo zanje veliko palačo z vrtom na Reiserstrasse v III. okraju. Princi bodo izdelali na Dunaju gimnazij, princesa Solija pa bo dobivala doma poduk.

*** Spomenik za škofa dr. Hittmairja.** Cesar je naročil naučnemu ministru Hussareku, naj vse potrebno ukrene, da se bo v Lincu na Gornjem Avstrijskem v tamošnji stolnici postavil lep spomenik za pokojnim velikim škofom dr. Hittmairjem. Škof dr. Hittmair je, kakor znan, kot žrtev požrtvovalne ljubezni do bližnjega umrl za pegastim legarjem.

† Župnik Janez Prešern. Dne 5. aprila je umrl v Koprivnici mnogozaslужni župnik Janez Prešern, ki je župnikoval 26 let v tej župniji. Č. g. Prešern je bil rojen dne 8. decembra 1848 v Studencih pri Poljčanah. Svetla mu večna luč!

*** Ljubljanski kanonik dr. Ivan Koren** je umrl dne 6. aprila. Bolehal je že dolgo časa.

*** Duhovniške vesti.** Mil. g. kanonik Jak. Kavčič je zopet nevarno zbolel in se nahaja zaradi operacije pri usmiljenih bratih v Gradcu. Blagemu gos-